



UV VÄST RAPPORT 2001:11

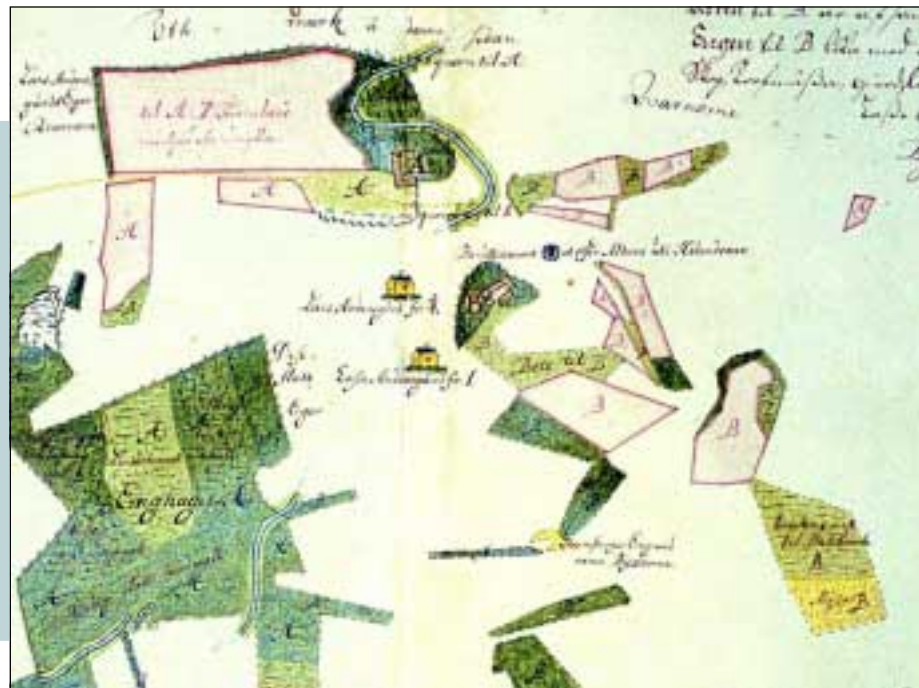
ARKEOLOGISK FÖRUNTERSÖKNING

# I gravfältets skugga

– lämningar från stenålder, bronsålder och tidig medeltid.

Halland, Veddige socken, Veddige 33:3, RAÄ 258

*Ewa Ryberg*





UV VÄST RAPPORT 2001:11  
ARKEOLOGISK FÖRUNTERSÖKNING

---

# I gravfältets skugga

– lämningar från stenålder, bronsålder och tidig medeltid.

Halland, Veddige socken, Veddige 33:3, RAÄ 258

*Ewa Ryberg*



Riksantikvarieämbetet  
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

**Riksantikvarieämbetet**

**Avdelningen för arkeologiska undersökningar**

UV Väst

Box 10 259, 434 23 Kungsbacka

Besöksadress: Nygatan 11

Växel: 0300-33 900

Fax: 0300-33 901

e-post: [uvvaest@raa.se](mailto:uvvaest@raa.se)

e-post: [fornamn.efternamn@raa.se](mailto:fornamn.efternamn@raa.se)

<http://www.raa.se/uv>

*Renritning och bildredigering* Lena Troedson

*Layout* Lena Troedson

*Omslagsbild* Utsnitt ur lantmäterikartan

från 1723 över Kvarnome by

*Tryck/Utskrift* Elanders Digitaltryck, Göteborg, 2001

Kartor ur allmänt kartmaterial,

© Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L1999/3.

© 2001 Riksantikvarieämbetet

UV Väst Rapport 2001:11

ISSN 1404-2029

# Innehåll

<b>Inledning</b>	<b>7</b>
<b>Undersökningens förutsättningar</b>	<b>7</b>
<b>Metod</b>	<b>7</b>
<b>Resultat</b>	<b>8</b>
Anläggningar	9
Rutor	13
Fynd	14
Analyser	14
<b>Fornlämningar i omgivningen</b>	<b>14</b>
<b>Utvärdering</b>	<b>15</b>
<b>Referenser</b>	<b>17</b>
<b>Administrativa uppgifter</b>	<b>17</b>
<b>Bilagor</b>	<b>18</b>
Bilaga 1. Anläggningstabeller	18
Bilaga 2. Fyndtabeller	21
Bilaga 3. Fornlämningstabell	23
Bilaga 4. Vedartsanalys	24
<b>Figurförteckning</b>	<b>26</b>
<b>Tabellförteckning</b>	<b>26</b>



*Fig. 1. Utsnitt ur GSD-Sverigekartan med platsen för undersökningen markerad.*

## Inledning

Följande redovisning av den arkeologiska förundersökningen av RAÄ 258 inom del av fastighet Veddige 33:3, Diseflats industriområde, genomfördes senhösten 2000. Arbetet bekostades av Varbergs kommun och utfördes av personal från Riksantikvarieämbetet Avdelningen för arkeologiska undersökningar UV Väst i Kungsbacka. Tillstånd till undersökningen gavs av Länsstyrelsen i Västra Götalands län (Dnr 220-7721-99). Förundersökningen föregicks av en arkeologisk utredning på grund av ett detaljplaneförslag för industriområde i Veddige, Varbergs kommun (Ryberg 1998). Vid utredningen framkom förhistoriska lämningar vilka tolkades som lämningar efter boplatser. Strax nordväst om undersökningsområdet har tidigare gjorts undersökningar i samband med dragningen av gasledningen genom Halland (Nordqvist 1996).

## Undersökningens förutsättningar

RAÄ 258 är beläget i västra utkanten av Veddige samhälle ca 15 km NNO om Varberg (fig. 1 och 2). Området är ca 31 300 m<sup>2</sup> stor och utgörs av åkermark i änden av en mindre dalgång. I dalgången rinner en mindre å, Syllan, vilken har sitt utlopp i Viskan längre västerut. Ån har sitt lopp en bit nordväst om det aktuella undersökningsområdet. Den norra delen av området gränsar till länsväg 850, vilken går mellan Väröbacka–Veddige. Norr om vägen på en höjd ligger ett område med flera registrerade fornlämningar vilka innehåller gravmarkeringar såsom resta stenar, högar och stensättningar. Söder om undersökningsområdet rinner en mindre bäck och i anslutning till denna är den södra, lägst liggande, delen av området relativt sankt. Strax sydöst och sydväst om området finns registrerade stenåldersboplatser.

Den norr om liggande höjden med gravarna härrör från isälvsavlagringar och består av sand, grus och mo. Enligt en muntlig utsago (från äldre ortsbo) lär en eller fler gravar (högar?) ha försvunnit i höjdens sydvästra del vid grustäkt under tidigt 1900-tal. Några av de idag synliga gravhögarna är även de skadade av grustäkt.

På grund av närheten till ett flertal registrerade fornlämningar samt belägenheten i en smärre dalgång i närheten till ett vattenflöde var förutsättningarna mycket goda för att de förväntade lämningarna starkt skulle bidra till ny information om förhistorien i det aktuella området.

I en angränsande åker väster om undersökningsområdet har upphittats flintföremål av gropkeramisk art dvs från yngre stenålder (muntlig uppgift från amatörarkeolog).

## Metod

Innan maskinschaktningen tog sin början grävdes fem meterrutor jämnt spridda på undersökningsytan. Rutorna grävdes i syfte att utröna om det fanns ett fyndmaterial i plog-/matjordslagret. Därefter avbanades sex större schaktytor också dessa jämnt fördelade över ytan. Ett mindre långschakt togs upp i den södra delen ner mot de sankare partiet.

De under matjordslagret framkomna mörkfärgningarna som bedömts som anläggningar har inmätts med hjälp av Intrasis GIS, arkeologiskt informationssystem för fältbruk. Varje ruta, anläggning etc. har fått sin egen identi-

tet. Knappt hälften av anläggningarna har undersökts. Efter fältarbetsfasen har anläggningarna kontextregistrerats. Prover och fynd har registrerats och relaterats till respektive anläggningar och rutor.

På grund av för litet minne i instrumentet vid inmätningstillfället blev en del anläggningar registrerade endast med en mittpunkt eller med mycket få mätpunkter. Dessa registreringar har senare vid bearbetningen av fältmaterialet korrigerats till sin rätta storlek och utseende.

## Resultat

Den sammanlagda ytan som undersöktes utgjorde ca 975 m<sup>2</sup>, av det 31 300 m<sup>2</sup> stora området, vilken fördelades på 5 kvadratmeterrutor och sju schakt av varierande storlek.

Förutom avgränsade anläggningar av olika typ framkom även ett mindre område med årderspår, A1123, i schakt 5.

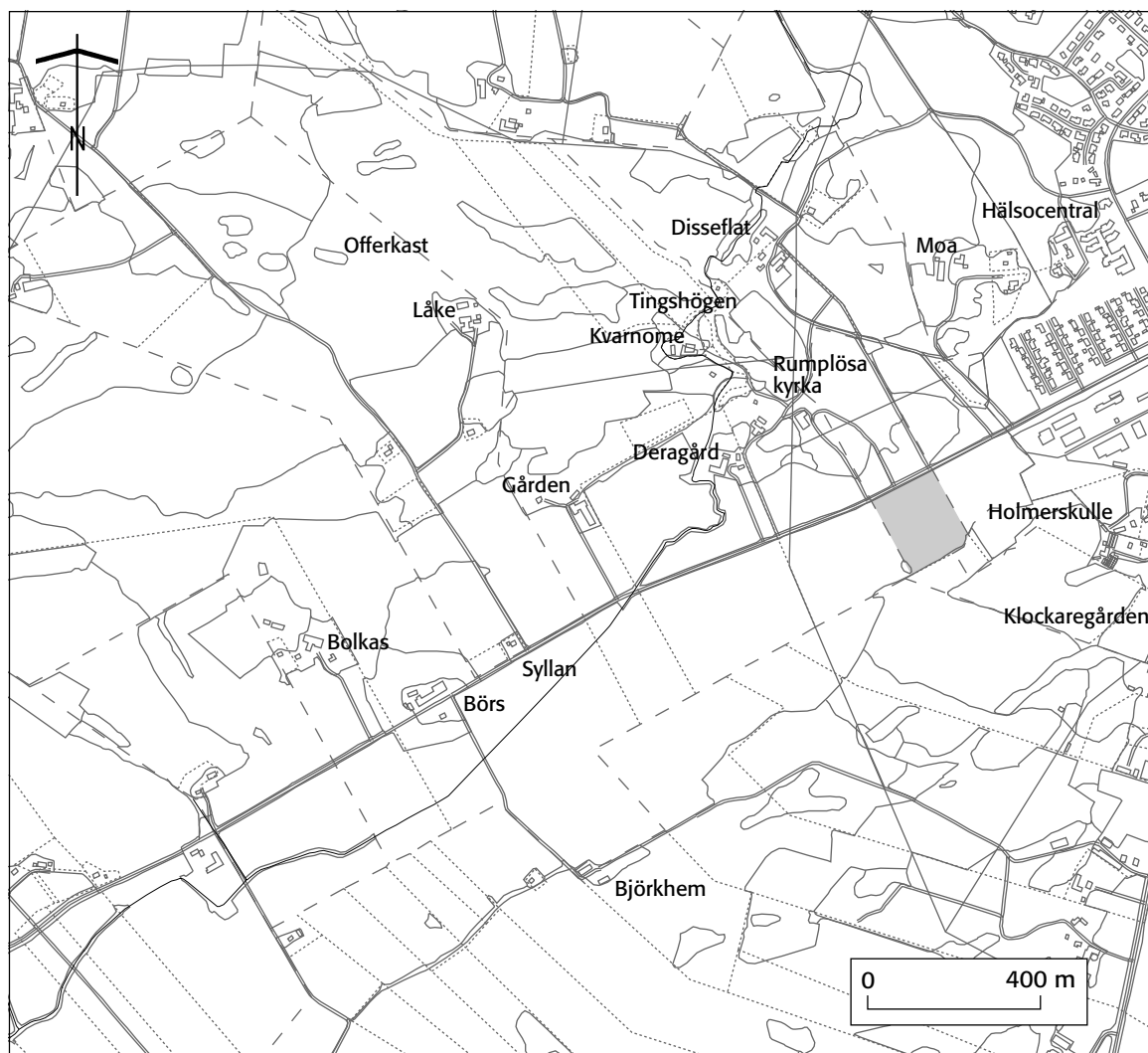


Fig. 2. Utdrag från GSD-Ekonomiska kartan, blad 6B 0h, med undersökningsområdet markerat. Skala 1:20 000. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-03-12.



## Anläggningar

Sammanlagt inmättes 70 anläggningar vilka fördelade sig enligt tabell 1. De anläggningar som ej undersöktes har fått en preliminär bedömning (?) utifrån omgivande jämförelser. Fullständiga anläggningstabeller finns i bilaga 1.

Typ	Undersökt/ej undersökt	Antal
Stolphål	Undersökt	24
Stolphål (?)	Ej undersökt	20
Grop	Undersökt	2
Grop (?)	Ej undersökt	5
Härd	Undersökt	3
Härd (?)	Ej undersökt	7
Kokgrop	Undersökt	1
Dike/Ränna	Undersökt	6
Dike/Ränna (?)	Ej undersökt	3

Tabell 1. Antal anläggningar på de schaktade ytorna inom RAÄ 258.

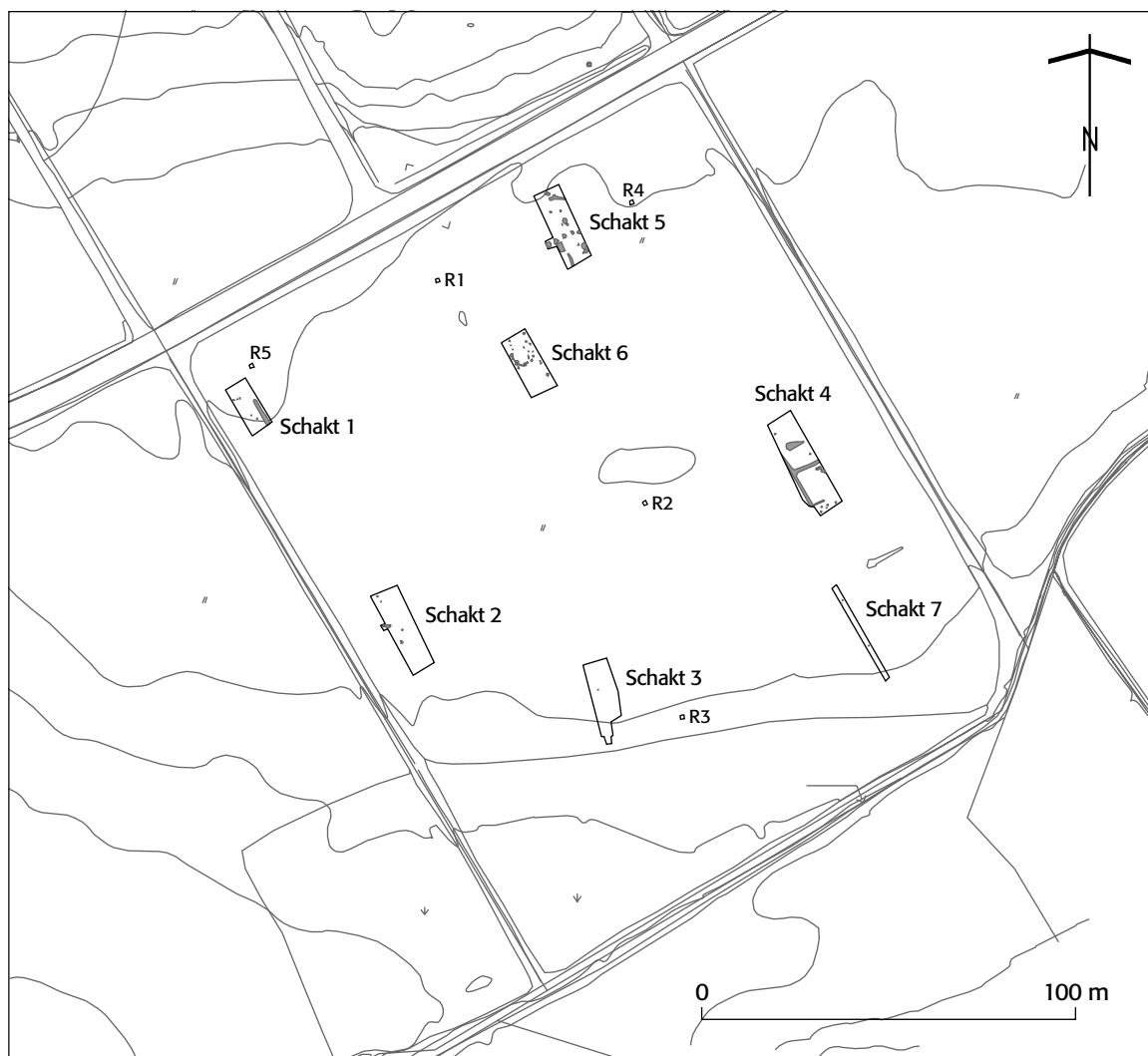


Fig. 3. Placeringen av de fem rutorna och schakten inom RAÄ 258, Diseflat industriområde. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-03-12.

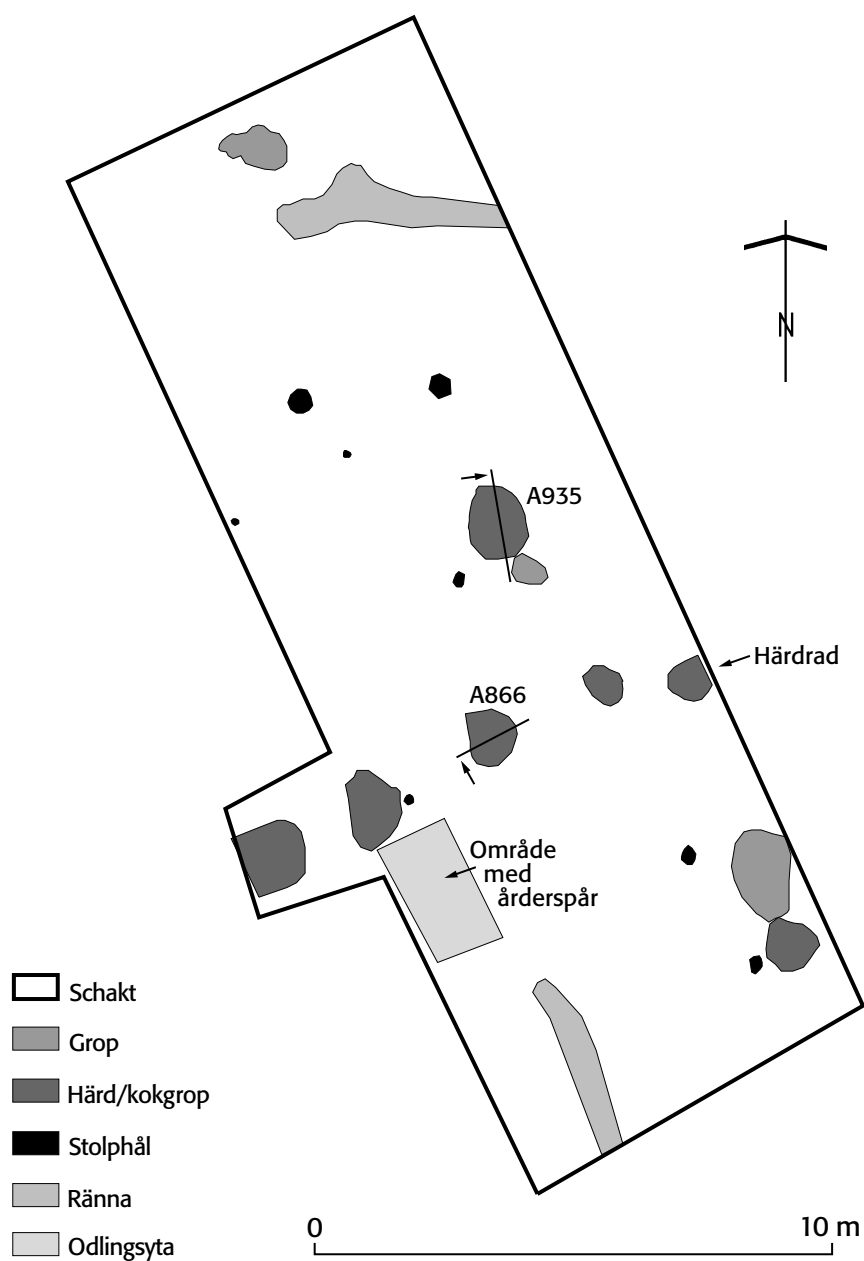


Fig. 4. Schakt 5 med anläggningarna markerade. Lägg märke till raden av troliga härdar.

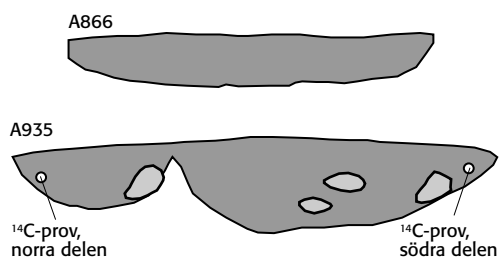


Fig. 5. Profilritning av härdarna A866 och A935. Fyllningen består av sotig kolhaltig humus med inslag av skärvsten i A935. Skala 1:20.

Fig. 6. Schakt 6 med anläggningarna markerade.

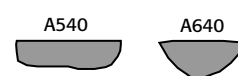
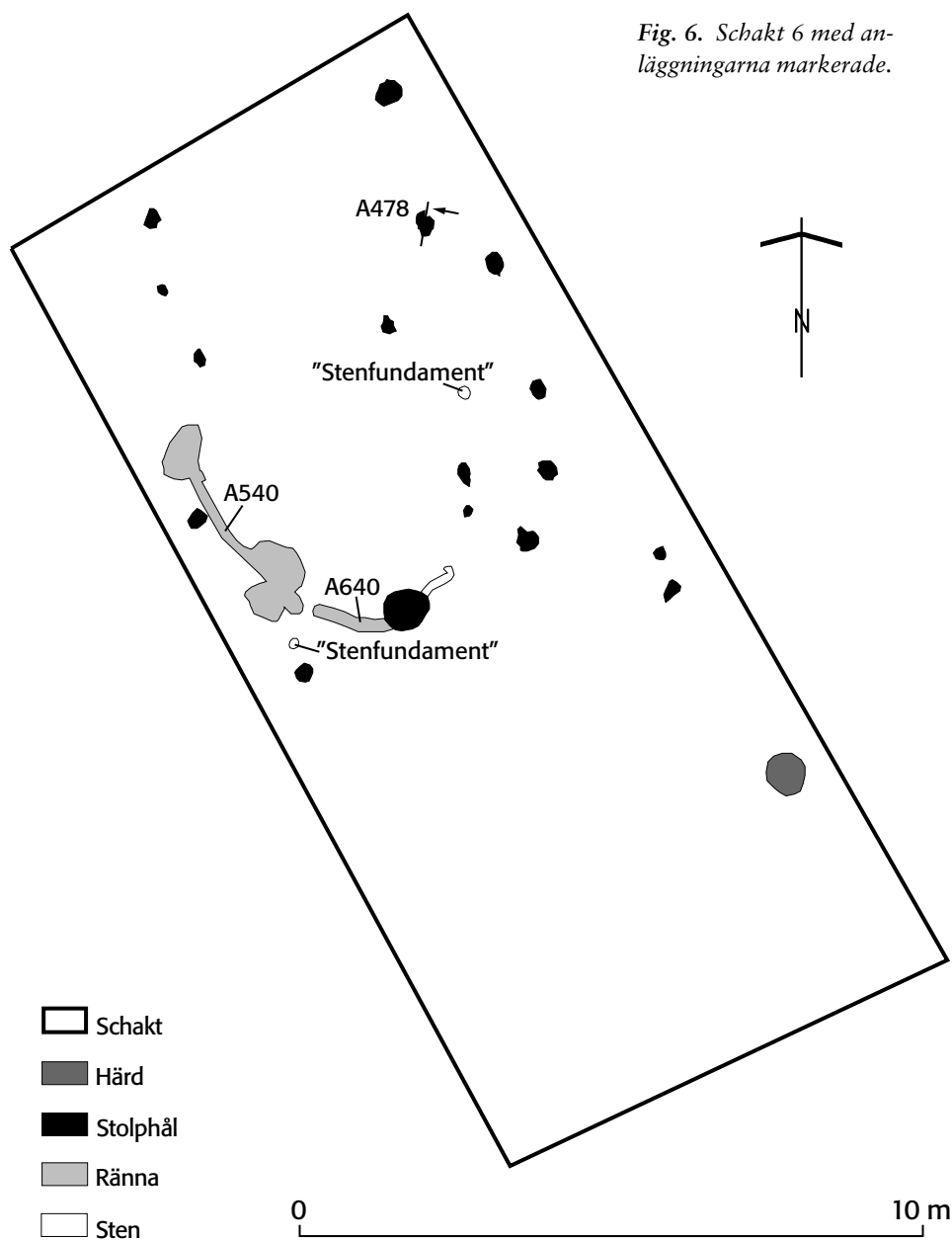


Fig. 7. Profilutsnitt från troliga väggrännor A540 och A640. Fyllningen bestod av sotig, humös sand. Skala 1:20.

I schakt 5 fanns de flesta av de anläggningar som tolkades som härdar. Två av dessa undersöktes, A866 och A935, varav den ena, A866, ingick i en rad med troliga härdar som sträckte sig tvärs över schaktet. En parallell till ett område med härdnader som fungerat i ett rituellt sammanhang finns bl.a. i Stretered, Mölndals kommun (Nordqvist, B., muntlig uppgift)

De flesta stolphålen och rännorna fanns i schakt 6. Huvuddelen av dessa utgör troligen markeringar efter en huskonstruktion. En företeelse som även uppmärksammades var att det fanns flata stenar som genom sin placering kan ha utgjort stödfundament till stolpar. Denna typ av konstruktionsdetalj finns bl.a. noterat vid undersökningen i Berghem, Västergötland (Lindman & Stibéus 2000). Även andra kombinationer sten/stolphål registrerades.

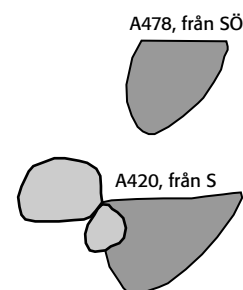
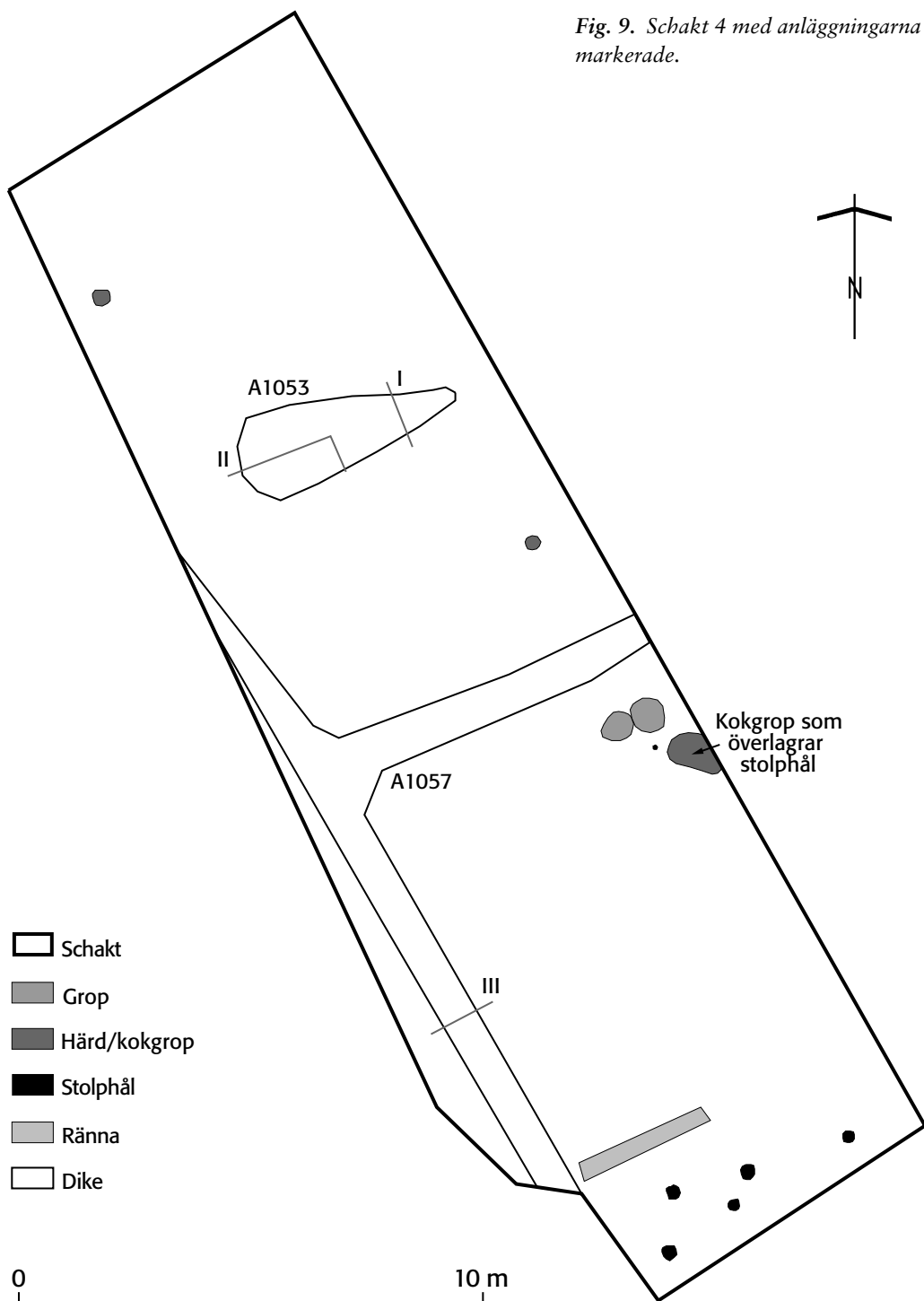


Fig. 8. Stolphålsprofiler från A420 och A478. Lägg märke till stenen i anslutning till A420. Fyllningen består av humös sand. Skala 1:20.

Fig. 9. Schakt 4 med anläggningarna markerade.



Den enda kokgrop som registrerades, A1048, låg i östra kanten av schakt 4 och fortsatte in under schaktväggen. Kokgropen överlagrade också ett troligt stolphål vilket inte har fått eget anläggningsnummer. I schakt 4 fanns också två diken som bildade två räta vinklar, A1057. I dikesfyllningen, som bestod av siltig humös sand fanns också stråk av obränt trä. Dessa diken kan utgöra rester av någon form av (hus-) konstruktion. Även denna företeelse förde tankarna till undersökningen i Berghem (ibid.).

III. A1057, från N

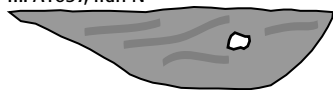


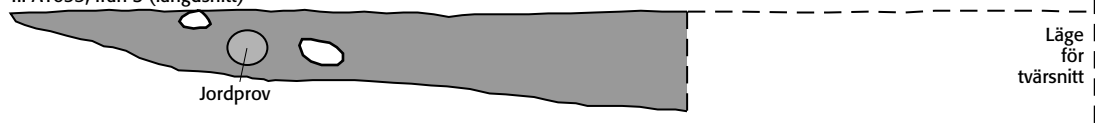
Fig. 10. Profilutsnitt från diket A1057. Fyllningen består av mörk siltig humös sand med stråk av obränt trä. Skala 1:20.

I. A1053, från V (tvärsnitt)



Fig. 11. Profilutsnitt från dikesresten A1053. Fyllningen består av sotstrimmig humös sand med enstaka stenar. Skala 1:20.

II. A1053, från S (längdsnitt)



Ytterligare en anläggning tilldrog sig intresse, A1053 vilken tolkades som en rest av ett dike.

## Rutor

De fem rutorna var till stora delar lika i sin lagerföljd. Även fyndfördelningen visade sig vara likartad där huvuddelen fanns i den nedre delen av matjordslagret. Då ingen sällning förekom och väderleken vid undersökningstillfället var relativt blött kan det inte uteslutas att ytterligare fynd har i de olika lagren.

K1	Matjord/Ploglager. Ibland stenigt
K3	Humös sandig mo med enstaka kolstänk
K4	Sandig mo/moig sand. Ibland med grus/sten
K5	Stenig grusig sand. Morän

Tabell 2. Lagerbeskrivning för rutorna.

## Rutbeskrivning

### Ruta 1

K1: 35 cm tjockt. K3: 10 cm tjockt. Därunder K4.

Fynd: Flintor i K1. Övriga fynd i övergången mellan K1 och K3

Anläggningar: Eventuellt en anläggning i mitten av rutan

### Ruta 2

K1: 25 cm tjockt. Därunder K5.

Fynd: Flintor i K1.

### Ruta 3

K1: 30–35 cm tjockt, stenigt. Därunder K4.

### Ruta 4

K1: 35 cm tjockt. Det nedre skiktet med små kolkoncentrationer.

Därunder K4.

Fynd: Flinta, br. lera och rödgods i K1.  
 Anläggningar: 2 st. A. 38x25 cm synlig storlek, fortsätter in  
 i östra schaktvägg. B. 15 cm i diameter strax norr om mitten

#### Ruta 5

K1: 30–35 cm tjockt. K3 10 cm tjockt. Innehållande enstaka kolstänk.  
 Stenigt mot botten. Därunder K4.

Fynd: Flina, br. lera och keramik i övergången mellan K1 och K3.

### Fynd

Sammanlagt har 42 fyndregistreringar gjorts. Varje registrering innehåller mellan 1–14 fynd. Den största mängden kommer från kategorin flinta. De flesta av dessa utgörs av avslag/avfall. Dessutom finns två fragment av plattformskärnor, två spånfragment varav ett från ett mikrospån och ett spån från en cylindrisk kärna. Inom kategorierna keramik och bränd lera utgjordes dessa endast av mindre fragment varav några är ospecificerad rödgods. Någon klart definierad förhistorisk keramik fanns inte. I övrigt fanns ett par fragment av brända ben (avfall), några odefinierade bergartsföremål, tegel-fragment samt något som troligen är fragment av harts. Fullständiga fyndtabeller finns i bilaga 2.

Fyndkategori	Antal	Vikt i g	
Flinta	69	556	Även fragment
Kvarts	1	2	
Bergart	4	842	
Brända ben	4	3	Fragment
Keramik (Rödgods)	5	43	Fragment
Bränd lera	8	16	Fragment
Tegel	3	42	Fragment
Harts	1	1	Fragment

Tabell 3. Fyndkategorier fördelade i antal och vikt.

### Analyser

Sammanlagt sju stycken kolprover insamlades från tre härdar och en anläggning som bedömdes som en dikesrest. Två provpåsar innehöll endast sotig jord. Tre av proverna skickades iväg för vedartsanalys. Prov 1 och 2 har skickats vidare till Ångströmlaboratoriet i Uppsala för <sup>14</sup>C-datering.

Provnr	Vikt i g	Id	Anl.typ	Anl.nr	Trädslag
P1	5	P10001	Dike	A1053	Hassel, Lind, Al
P2	2	P10002	Härd	A866	Al, Salix, Näver
P6	3	P10006	Härd	A935	Ek

Tabell 4. Kolprover inlämnade för vedartsanalys.

### Fornlämningar i omgivningen

Som omtalats tidigare finns ett stort antal registrerade fornlämningar i närheten av RAÄ 258. På kartan i figur 11 är dessa markerade. Den mest kända är gånggriften RAÄ 24, även kallad ”Rumplösa kyrka”. Gravmarkeringarna

ligger på höjderna och boplatregistreringarna ligger till största del i dalgången. I bilaga 3 finns en förteckning över platserna.

På lantmäterikartan, en geometrisk uppmätning, från 1923 över Kvarnome by finns en detalj som är värd att nämnas. Gånggriften ”Rumplösa kyrka”, finns markerad på kartan med texten ”Berättes warit et offer Altare uti Heden-domen”.

## Utvärdering

Resultaten från undersökningen visar på att lämningarna på RAÄ 258 härrör från olika tidsperioder. Dels finns ett flintmaterial som troligen kan kopplas till aktiviteter under yngre stenålder, inom den gropperamiska kulturen, dels finns härdar och kokgropar som för tanken till rituella aktiviteter under bronsålder. Slutligen finns boplatsspår i form av rännor/diken och stolpmarkeringar som troligtvis är vikingatida/tidigmedeltida.

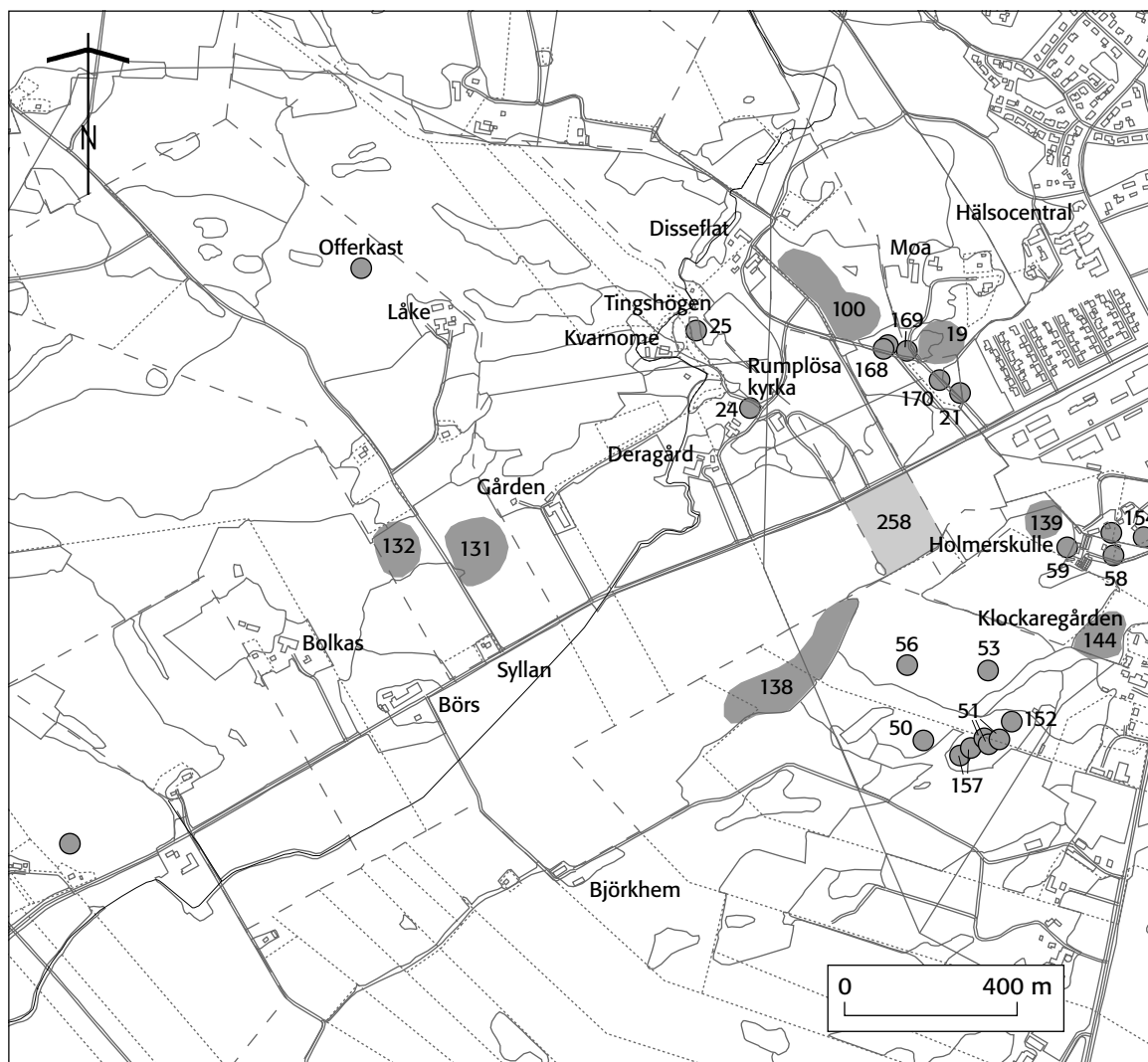
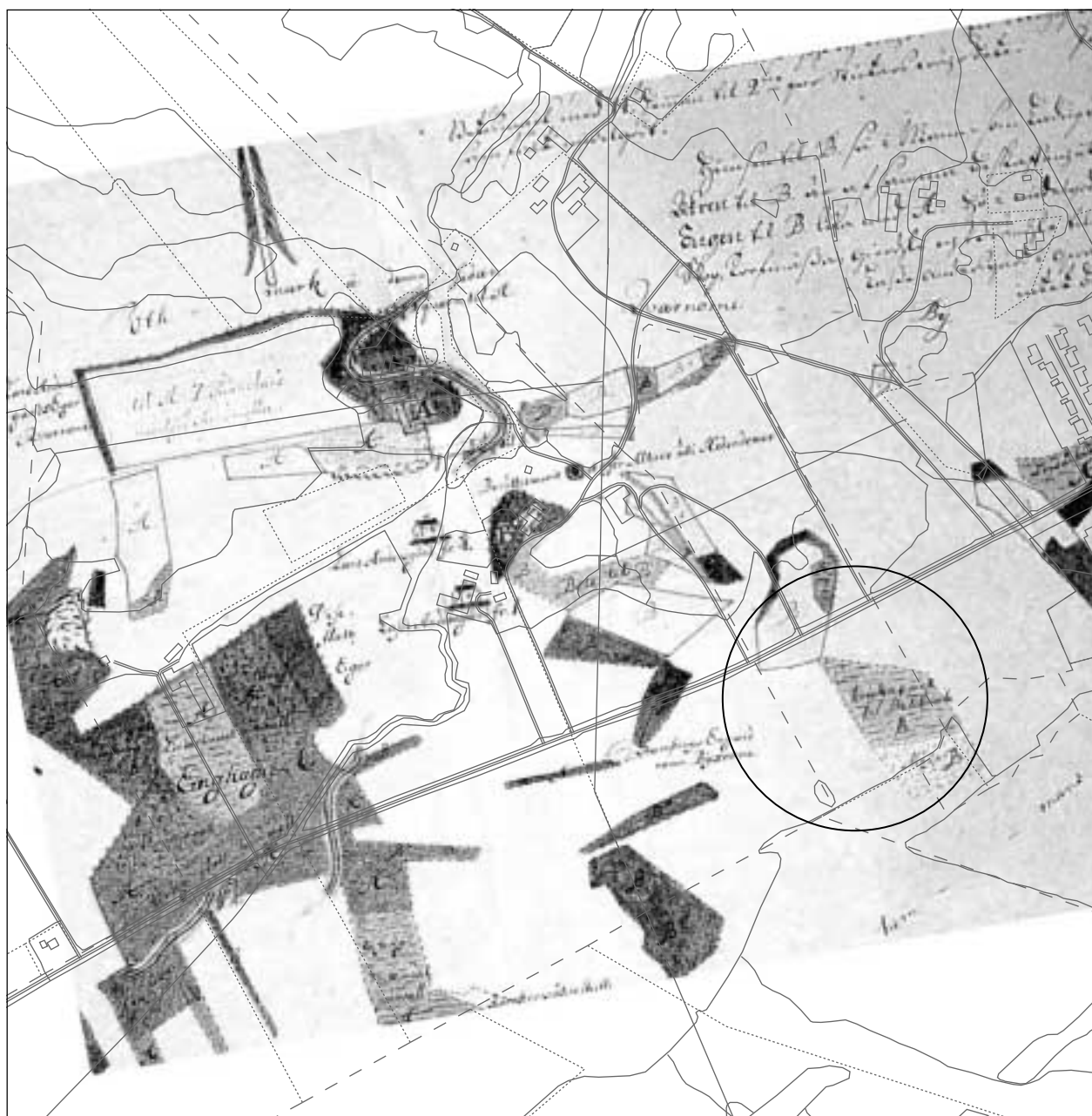


Fig. 12. Utsnitt ur GSD-Ekonomiska kartan, blad 6B 0h, med i omgivningen registrerade fornlämningar markerade. Skala 1:20 000. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-03-12.

Av anläggningsfrekvensen att döma finns lämningar i stort sett över hela undersökningsområdet. Möjligen är den sankare sydvästra delen inte av samma dignitet som den övriga ytan. Vad fyndfrekvensen anbelangar finns en viss osäkerhet då väderlek och omständigheter inte tillät en kvalificerad genomgång av framför allt matjorden.

Det framkomna materialet borgar väl för att en eventuell kommande slutundersökning kommer att bidra till ny information om förhistorien i det aktuella området.



*Fig. 13. Utsnitt av lantmäterikartan från 1723 över Kvarnorne by. Undersökningsområdet är inringat. Gånggriftens markering syns i mitten av kartbilden. Samma bild finns i färg på framsidan. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-03-12.*



## Referenser

- Lindman, G. & Stibéus, M. 2000. Berghem – en arkeologisk undersökning i en vikingatida–medeltida by i Viskans dalgång. Västergötland, Berghems socken, Bergham 16:5, RAÄ 87. *Arkeologisk undersökning UV Väst Rapport* 2000:5.
- Nordqvist, B. 1996. Några av många. Projekt Västgas 1. Stenålders- och boplatsundersökningar längs västgasledningen genom Halland. *Arkeologiska Resultat UV Väst Rapport* 1996:14.
- Påsse, T. 1986. Beskrivning till jordartskartan Kungsbacka SO. *Sveriges Geologiska undersökningar Serie Ae Nr 56*. Uppsala.
- Ryberg, E. 1998. Utredning inför detaljplan av Diseflats industriområde – inom del av fastigheten Veddige 433:3, Veddige socken, Varbergs kommun, Halland. *Arkeologiska utredningar UV Väst* 1998:18.

## Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 422-5341-1999.

Länsstyrelsens dnr: 220-7721-99.

Projektnummer: 1320214.

Undersökningstid: 9–17/11 2000.

Projektgrupp: Carina Bramstång (fynd- och anläggningsregistrering), Gundela Lindman, Betty-Ann Munkenberg och Ewa Ryberg (projektansvarig).

Exploateringsyta: 31 200 m<sup>2</sup>.

Undersökt yta: 975 m<sup>2</sup>

Läge: Ekonomiska kartan, blad 6B 0h, edition 2, Okt. 1989, x 6353400 y 1289400.

Koordinatsystem: RT 90 5 gon väst.

Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn: x 48612,56 y 25093,74.

Höjdsystem: RH 70.

Dokumentationshandlingar som förvaras i Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), RAÄ, Stockholm: 3 profilritningar i skala 1:20.

Fynd: fynd med Fnr 1–43.

Resultat av <sup>14</sup>C-dateringar inkomna efter rapportens färdigställande:

Labnummer	Prov	<sup>14</sup> C ålder BP
Ua-25936	Veddige RAÄ 258, A866, provnr 2	1990±70
Ua-25937	Veddige RAÄ 258, A1053	3615±125

## Bilagor

### Bilaga 1. Anläggningstabeller

#### Stolphål

Typ	Anl.nr	Schakt	Anmärkning	Undersökt andel %	Fyllning	Storlek i m	Djup i m	Sten-skoning
Stolphål	204	1	? Osäkert stolphål	50	Humös grusig sand	0,15	0,04	×
Stolphål	217	1	? Osäkert stolphål	50	Humös grusig sand	0,2	0,04	
Stolphål	230	1	? Osäkert stolphål	50	Humös grusig sand	0,04	0,04	
Stolphål	242	1	?	50	Humös sand	0,2	0,18	
Stolphål	251	1		50	Humös sand	0,2	0,16	
Stenfundament	275	6	Ej undersökt					
Stolphål	280	2		50	Humös sand	0,22	0,18	
Stolphål	291	2	? Osäkert stolphål	50	Humös sand	0,16	0,06	
Stolphål	351	2		50	Humös sand	0,33	0,07	
Stolphål	364	2		50	Humös sand	0,19	0,08	
Stolphål	405	3		50	Humös sand	0,2	0,1	
Stolphål	420	6		50	Humös sand, sten	0,38	0,25	×
Stolphål	434	6		50	Humös sand	0,3	0,08	
Stolphål	448	6		50	Humös sand, sten	0,29	0,1	×
Stolphål	462	6		50	Humös sand	0,32	0,04	
Stolphål	478	6		50	Humös sand	0,24	0,24	
Stolphål	494	6		50	Sotig, humös sand/grus	0,35	0,07	
Stolphål	510	6		50	Humös sand	0,35	0,17	
Stolphål	521	6		50	Sotig humös sand	0,17	0,04	
Stolphål	529	6		50	Humös sand	0,2	0,05	
Stolphål	608	6	Ej undersökt			0,32		
Stenfundament	619	6	Ej undersökt					
Stolphål	628	6	Ej undersökt			0,28		
Stolphål	658	6	Ej undersökt					
Stolphål	706	6	Ej undersökt			0,14		
Stolphål	714	6	? Osäkert stolphål	50				
Stolphål	735	6	?			0,3		
Stolphål	748	6	Ej undersökt			0,3		
Stolphål	760	6	Ej undersökt			0,25		
Stolphål	815	5	Ej undersökt			0,28		
Stolphål	825	5	Ej undersökt			0,32		
Stolphål	916	5	Ej undersökt			0,25		
Stolphål	925	5	Ej undersökt			0,35		
Stolphål	1082	5	Ej undersökt			0,2		
Stolphål	1087	5	Ej undersökt			0,15		
Stolphål	1092	5	Ej undersökt			0,45		
Stolphål	1099	5	Ej undersökt			0,45		
Stolphål	10070	4	Ej undersökt (1072)			0,3		
Stolphål	10071	7	(1045)	50	Humös grusig sand	0,45	0,15	×
Stolphål	10072	7	(1044)	50	Humös grusig sand	0,3	0,08	

Typ	Anl.nr	Schakt	Anmärkning	Undersökt andel %	Fyllning	Storlek i m	Djup i m	Sten-skoning
Stolphål	10073	7	(1046)	50	Humös svagt grusig sand	0,8	0,07	
Stolphål	10074	4	Ej undersökt (1070)			0,4		
Stolphål	10075	4	Ej undersökt (1069)			0,27		
Stolphål	10076	4	(1047)	50	Humös grusig sand med inslag av kolfragment	0,45	0,23	
Stolphål	10077	4	Ej undersökt (1077)					
Stolphål	10078	4	Ej undersökt (1071)			0,6		

### Grop

Typ	Anl.nr	Schakt	Anmärkning	Undersökt andel %	Fyllning	Storlek i m	Djup i m
Grop	301	2	Ej undersökt				
Grop	375	2		50	Humös grusig sand	0,5	0,07
Grop	795	5	Ej undersökt			1,8	
Grop	961	5		50	Brun varvig humös sand	1,4	0,35
Grop	1105	5	Ej undersökt			0,7	
Grop	10079	4	Ej undersökt (1073)			0,8	
Grop	10080	4	Ej undersökt (1074)			0,6	

### Härd/Kokgrop

Typ	Anl.nr	Schakt	Anmärkning	Undersökt andel %	Fyllning	Djup i m	Storlek i m
Härd	691	6		50	Sotig kolhaltig humös sand	0,08	0,7
Härd	777	5	Ej undersökt				1
Härd	836	5	Ej undersökt				0,8
Härd	850	5	Ej undersökt				0,8
Härd	866	5		50	Sotig kolhaltig humus	0,14	1
Härd	885	5	Ej undersökt				1,4
Härd	904	5	Ej undersökt				1,3
Härd	935	5		50	Sotig kolhaltig humus, rikl. m. skörbränd sten	0,24	0,85
Kokgrop	1048	4	? Överlagrar stolphål	25	Sotig humös sand/humös sand	0,2	0,85
Härd	10067	4	Ej undersökt (1075)				2,35
Härd	10069	4	Ej undersökt (1076)				1,3

### Dike/Ränna

Typ	Anl.nr	Schakt	Anmärkning	Undersökt andel %	Djup i m	Längd i m	Bredd i m
Dike	264	1	Ej undersökt			7,6	0,9
Ränna	540	6	Väggränna?	10 (profilnitt)	0,06	3,5	0,28
Ränna	640	6	Väggränna?	10 (profilnitt)	0,09	1,25	0,22
Ränna	677	6	Ej undersökt, vägg(?)ränna			0,6	0,16
Ränna	989	5	Ej undersökt, vägg(?)ränna			4,32	0,8
Dike	1053	4		25+10 (profilnitt)	0,32	4,95	1,3
Dike	1057	4		10 (profilnitt)	0,2	16,7/8,0	0,85

<i>Typ</i>	<i>Anl.nr</i>	<i>Schakt</i>	<i>Anmärkning</i>	<i>Undersökt andel %</i>	<i>Djup i m</i>	<i>Längd i m</i>	<i>Bredd i m</i>
Ränna	1078	4		10 (profilsnitt)	0,08	3,0	0,55
Ränna	1114	5		10 (profilsnitt)	0,14	3,55	0,58

### **Odlingsyta**

<i>Typ</i>	<i>Anl.nr</i>	<i>Schakt</i>	<i>Anmärkning</i>	<i>Storlek i m</i>
Odlingsyta	1123	5	Årderspår	3×1,6

## Bilaga 2. Fyndtabeller

### Bergart

<i>Fnr</i>	<i>Material</i>	<i>Ruta</i>	<i>Lager</i>	<i>Id</i>	<i>Sakord</i>	<i>Vikt i g</i>	<i>Antal</i>	<i>Anmärkning</i>	<i>Längd</i>	<i>Bredd</i>
7	Bergart	R1	K1	10016	Föremål	820	3	Osäkra. Plöjningsskadad sten. Ej sparad		
14	Bergart	R1	K1	10036	Föremål	22	1	Osäkert föremål		

### Bränt ben

<i>Fnr</i>	<i>Material</i>	<i>Anl/Ruta</i>	<i>Lager</i>	<i>Id</i>	<i>Sakord</i>	<i>Vikt i g</i>	<i>Antal</i>	<i>Fragment</i>	<i>Anmärkning</i>
2	Ben	A478		10010	Avfall	1	1	×	
3	Ben	A935		10011	Avfall	1	2	×	
17	Ben	R1	K1	10039	Avfall	1	1	×	

### Flinta/Kvarts

<i>Fnr</i>	<i>Material</i>	<i>Anl/Ruta/Schakt</i>	<i>Lager</i>	<i>Id</i>	<i>Sakord</i>	<i>Vikt i g</i>	<i>Antal</i>	<i>Fragment</i>	<i>Längd i mm</i>	<i>Bredd i mm</i>	<i>Anmärkning</i>
1	Flinta	A1048		10009	Avslag	22	1				
4	Flinta	A608		10012	Avslag	1	1				
5	Flinta	A1053		10013	Avslag	10	4				
6	Flinta	A1075		10015	Spån	1	1	Fragment	31	20	
10	Flinta	R5	K1	10032	Avslag	85	14				
11	Flinta	R5	K1	10033	Avfall	1	2				
12	Flinta	R1	K1	10034	Avslag	10	2				1 svallad, patinerad
13	Flinta	R1	K1	10035	Avfall	28	4				1 svallade
18	Flinta	R4	K1	10040	Avfall	10	5				1 skörbränd
19	Flinta	R4	K1	10041	Avslag	3	2				
21	Flinta	R2	K1	10043	Avfall	9	2				Svallade
22	Flinta	R2	K1	10044	Mikrospån	1	1	Fragment	13	6,5	Med retusch, skörbränd
23	Flinta	R2	K1	10045	Avslag	4	1				
24	Flinta	R3	K1	10046	Avslag	11	2				1 svallad
27	Kvarts	R3	K1	10049	Avfall	2	1				
28	Flinta	S1		10050	Spån	8	1		58	15	Lösfynd
29	Flinta	S1		10051	Avslag	77	6				Lösfynd, 1 svallad, 2 patinerade
31	Flinta	S2		10053	Avslag	5	1				Lösfynd
32	Flinta	S2		10054	Avfall	73	1				Lösfynd, svallad, patinerad
34	Flinta	S3		10056	Avslag	22	2				Lösfynd, 1 svallad
36	Flinta	S6		10058	Avslag	10	2				Lösfynd, 1 svallad
38	Flinta	S5		10060	Plattforms-kärna	18	1	Fragment	40,5	27	Lösfynd
39	Flinta	S5		10061	Avslag	26	4				Lösfynd, 2 patinerade

<i>Fnr</i>	<i>Material</i>	<i>Anl/Ruta/Schakt</i>	<i>Lager</i>	<i>Id</i>	<i>Sakord</i>	<i>Vikt i g</i>	<i>Antal</i>	<i>Fragment</i>	<i>Längd i mm</i>	<i>Bredd i mm</i>	<i>Anmärkning</i>
40	Flinta	S4		10062	Avfall	30	3				Lösfynd, 2 patinerade
41	Flinta	S4		10063	Avslag	27	4				Lösfynd, 1 svallad
42	Flinta	S4		10064	Plattforms-kärna	63	1	Fragment			Lösfynd, obest. del
43	Flinta	S7		10066	Avfall	1	1				Lösfynd, patinerad

### **Keramik/Bränd lera/Tegel**

<i>Fnr</i>	<i>Material</i>	<i>Ruta/schakt</i>	<i>Lager</i>	<i>Id</i>	<i>Sakord</i>	<i>Vikt i g</i>	<i>Antal</i>	<i>Fragment</i>
8	Tegel	R5	K1	10030	Tegel	2	1	
9	Bränd lera	R5	K1	10031	Bränd lera	7	2	Fragment
15	Bränd lera	R1	K1	10037	Bränd lera	3	3	Fragment
20	Keramik	R4	K1	10042	Rödgods	3	2	Fragment
25	Bränd lera	R3	K1	10047	Bränd lera	3	2	Fragment
26	Tegel	R3	K1	10048	Tegel	26	1	
30	Bränd lera	S1		10052	Bränd lera	3	1	Fragment
33	Keramik	S3		10055	Rödgods	33	2	Fragment
35	Tegel	S6		10057	Tegel	14	1	
37	Keramik	S5		10059	Rödgods	7	1	Fragment

### **Organiskt material**

<i>Fnr</i>	<i>Materials</i>	<i>Ruta</i>	<i>Lager</i>	<i>Id</i>	<i>Sakord</i>	<i>Vikt i g</i>	<i>Antal</i>	<i>Fragment</i>	<i>Anmärkning</i>
16	Harts	R1	K1	10038	Harts		1	Fragment	Lösfynd

### Bilaga 3. Fornlämningstabell

<i>RAÄ nr</i>	<i>Fornlämningsart</i>
19	Gravfält: 13 högar, 6 runda stensättningar, 19 resta stenar
21	1 rest sten
24	1 gånggrift i hög ”Rumplösa kyrka”
25	Tingsplats ”Tingshögen”
50	1 stensättning
51	1 röse, 2 stensättning
52	1 högliknande lämning
53	1 rund stensättning
54	Skålgropssten (1 block med 40 skålgropar)
56	1 rund stensättning
58	Skålgropssten (3 block med 57 skålgropar)
59	1 rund stensättning
100	Stenåldersboplats
131	Stenåldersboplats
132	Stenåldersboplats
138	Stenåldersboplats
139	Stenåldersboplats
144	Stenåldersboplats
154	1 rund stensättning
155	1 stensättning
156	1 stensättning?
157	2 stensättningar
158	1 stensättning
168	2 resta stenar
169	1 domarring, 2 högar, 2 rest sten
170	2 högar (rest av)

## Bilaga 4. Vedartsanalys

Rapport över vedartsanalyser på material från Halland, Veddige socken, Disseflat industriområde, FU

Arbetet omfattar tre kolprov från ett undersökt område i utkanten av Veddige samhälle, Halland. Området bestod av åkermark i slutet av en mindre dalgång. I dalgången rinner en liten å. Norr om området ligger en höjd med isälvsavlagringar av sand, grus och mo. Vid undersökningen framkom diverse boplatslämningar samt ett område med årderspår. Närheten till registrerade stenåldersboplatser och gravar gör att lämningarna troligen kan hänföras till stenålder och eventuellt järnålder.

Prov nr 1 var svårt att analysera pga järnutfällningar på cellväggarna i kolet. Jag kunde därför inte på alla undersökta bitar avgöra om det rör sig om al eller hassel. Några av kolbitarna i samma prov var dock säkert från hassel så troligtvis är också de osäkra bitarna det. I prov 2 fanns en kvist av al med tre årsringar. Detta ger en närmast obefintlig egenålder vid datering. Prov 6 innehöll bara ek. Vid tolkningen av dateringsresultatet på detta prov får man ha med i beräkningen att egenåldern kan vara flera hundra år.

### Analysresultat

Anl.	ID	Kontext	Prov-mängd	Analysmängd	Trädslag	Utplockat för <sup>14</sup> C-dat.	Övrigt
1053	1	Dike	4,8g	1,6 g, 25 bitar	12 bitar hassel 4 bitar lind 9 bitar al/hassel	Hassel	
866	2	Härd	1,6g	1,4 g, 30 bitar	2 bitar al 18 bitar <i>Salix</i> 10 bitar bark/näver	Alkvist	Kvist med 3 årsringar
935	6	Härd	2,0g	1,8 g, 30 bitar	30 bitar ek	ek	

Tabell över de vid analyserna framkomna trädslagen och deras egenskaper

Art	Latin	Max. ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Al Gråal Klibbal	<i>Alnus sp.</i> <i>Alnus incana</i> <i>Alnus glutinosa</i>	120 år	Klibbalen är starkt knuten till vattendrag. Gråalen är mer anpassningsbar	Motståndskraftigt mot fukt. Brinner lugnt	Klibbalen invandrade söderifrån ca 5000 f.Kr. Gråalen kom ungefär samtidigt med granen och samma väg som denna
Ek	<i>Quercus robur</i>	500–1000 år	Växer bäst på lerhaltiga mulljordar men klarar också mager och stenig mark. Vill ha ljus, skapar själv en ganska luftig miljö med rik undervegetation med t.ex. hassel	Hård och motståndskraftig mot väta. Båtbygge, stängselstolp, stolpar, plogar, fat	Ekollonen har använts som grisfoder. Trädet har ofta ansetts som heligt och kopplat till bl.a. Tor. Man talar ofta om 1000-års ekar men de är sällan över 500 år
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	60 år	Ganska krävande på jordmån. Vill gärna ha ljus men tål beskuggning t.ex. i ekskog	Bildar lätt långa raka sega spön som använts till korgar och tunnband	Vanligt träd på lövängar
Lind	<i>Tilia cordata</i>	800 år	Näringsrika, väl dränerade, gärna steniga marker. Skuggtålig	Lätt och mjuk ved	Innerbarken eller bastet användes till korgar och rep



<i>Art</i>	<i>Latin</i>	<i>Max. ålder</i>	<i>Växtmiljö</i>	<i>Egenskaper och användning</i>	<i>Övrigt</i>
<i>Salix</i> . Stort släkte med sälgar, pilar och viden	<i>Salix sp.</i>	60 år	Varierande anspråk vad gäller jordmån. De flesta arter är dock ljusälskande	Mjuk och lätt ved. Dåligt som bränsle och virke	Barken har använts till garvning

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur:

Holmåsén, Ingmar. *Träd och buskar*. Lund 1993.

Gunnarsson, Allan. *Träden och människan*. Kristianstad 1988.

Mossberg, Bo m.fl. *Den nordiska floran*. Brepol, Turnhout 1992.

Vedlab rapport 0109, 2001-02-08

*Erik Danielsson*

## Figurförteckning

Fig. 1. Utsnitt ur GSD-Sverigekartan med platsen för undersökningen markerad. ....	6
Fig. 2. Utdrag från GSD-Ekonomiska kartan, blad 6B 0b, med undersökningsområdet markerat. Skala 1:20 000. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-03-14. ....	8
Fig. 3. Placeringen av de fem rutorna och schakten inom RAÄ 258, Diseflat industriområde. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-03-14. ....	9
Fig. 4. Schakt 5 med anläggningarna markerade. Lagg märke till raden av troliga härdar. ....	10
Fig. 5. Profilritning av härdarna A866 och A935. Fyllningen består av sotig kolhaltig humus med inslag av skärersten i A935. Skala 1:20. ....	10
Fig. 6. Schakt 6 med anläggningarna markerade. ....	11
Fig. 7. Profilutsnitt från troliga väggrännor A540 och A640. Skala 1:20. ....	11
Fig. 8. Stolphålsprofiler från A420 och A478. Lagg märke till stenen i anslutning till A420. Fyllningen består av humös sand. Skala 1:20. ....	11
Fig. 9. Schakt 4 med anläggningarna markerade. ....	12
Fig. 10. Profilutsnitt från diket A1057. Fyllningen består av mörk siltig humös sand med stråk av obränt trä. Skala 1:20. ....	13
Fig. 11. Profilutsnitt från dikesresten A1053. Fyllningen består av sotstrimmig humös sand med enstaka stenar. Skala 1:20. ....	13
Fig. 12. Utsnitt ur GSD-Ekonomiska kartan, blad 6B 0b, med i omgivningen registrerade fornlämningar markerade. Skala 1:20 000. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-03-14. ....	15
Fig. 13. Utsnitt av lantmäterikartan från 1723 över Kvarnome by. Undersökningsområdet är inringat. Gånggriftens markering syns i mitten av kartbilden. Samma bild finns i färg på framsidan. Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2001-03-14. ....	16

## Tabellförteckning

Tabell 1. Antal anläggningar på de schaktade ytorna inom RAÄ 258. ....	9
Tabell 2. Lagerbeskrivning för rutorna. ....	13
Tabell 3. Fyndkategorier fördelade i antal och vikt. ....	14
Tabell 4. Kolprover inlämnade för vedartsanalys. ....	14

Senhösten 2000 utförde Riksantikvarieämbetet UV Väst i Kungsbacka en förundersökning av RAÄ 258, ett planerat industriområde på fastigheten Veddige 33:3 i Veddige socken. Området ligger i nära anslutning till registrerade gravar och stenåldersboplatser.

Vid undersökningen framkom boplatslämningar i form av härdar, gropar, stolphål, rännor/diken samt årderspår. Fyndförekomsten var sparsam och bestod endast av bl.a. ett fåtal flintor, brända ben och keramikfragment.

Lämningarna kan vara spår från gropkeramiska aktiviteter, bronsåldersaktiviteter av rituellt art samt vikingatida/tidigmedeltida bosättning.

